

Evropska zadruga

Po delovnem gradivu za uredbo Evropske skupnosti iz leta 1990

Franci AVSEC*

Izvleček

Avsec, F.: Evropska zadruga. Gozdarski vestnik, št. 3/1992. V slovenščini s povzetkom v angleščini, cit. lit. 8.

Članek obravnava bistvene značilnosti evropske zadruge po osnutku za uredbo, ki so ga leta 1990 pripravile združne organizacije v okviru Evropske gospodarske skupnosti s kratko informacijo o razlogih za predvideno ureditev, različnih načinih ustanovitve, članstvu, najmanjšem kapitalu, uporabi dobička, občnem zboru in drugih organih zadruge.

Ključna beseda: evropska zadruga.

Synopsis

Avsec, F.: European Cooperative Society. Gozdarski vestnik, No. 3/1992. In Slovene with a summary in English, lit. quot. 8.

The article describes the main features of the so called European cooperative society, according to the draft statute drawn up in 1990 by the cooperative organisations in the European Economic Community. A brief information about the reasons for the proposed statute, various ways of its incorporation, membership, minimum capital, distribution of profit, general meeting and other corporate bodies of the society is given.

Key word: European cooperative society.

1. UVOD

Težnje po tesnejši gospodarski integraciji v Evropski gospodarski skupnosti (EGS) pomenijo nove možnosti in tveganja tudi za različne zadruge v posameznih državah članicah. Poročilo, ki ga je o položaju združnih in podobnih organizacij objavila Komisija Evropskih skupnosti 18. decembra 1989 v Bruslju, poudarja zlasti zahtevo po enakopravnem položaju vseh gospodarskih osebkov in njihovem prostem dostopu na trg brez (notranjih) meja. Zelo previdno, dokaj zadržano stališče pa je zavzela Komisija do morebitnih pravnih ukrepov skupnosti na tem področju. Ob ugotovitvi, da je pravna ureditev združništva v posameznih državah članicah »izredno različna«, je bila Komisija mnenja, da glede na opravljena proučevanja za zdaj ni videti potrebe po posebnih pravnih posegih na to področje, čeprav ni izključila možnosti, da se bo uskladitev nacionalnih združnih zakonodaj izkazala za potrebno, če bi predpisi posameznih držav članic oteževali dostop za drug in podobnih gospodarskih organizacij

na evropski trg. Poročilo Komisije posebej obravnava tudi potrebo po ustreznih pravnih oblikah za povezovanje združnih in podobnih gospodarskih organizacij v okviru EGS. Pri tem na prvem mestu opozarja na »evropsko gospodarsko interesno skupnost« (po tedaj že veljavni uredbi) in na predlagani statut evropske družbe («Societas Europea»).

Medtem ko je prednost evropske gospodarske interesne skupnosti predvsem njena izredna prožnost, pa ima zadruga tudi nekaj pomanjkljivosti oz. omejitev. Tako na primer med načini njenega nastanka ni predvidena fuzija ustanoviteljic, nekatere dejavnosti oz. posli so ji prepovedani, omejeno je število delavcev, ki jih lahko zaposluje.

Teh omejitev ne pozna statut o »evropski družbi«. Vendar bi lahko zadruge, ki niso delniške družbe, ustanovile evropsko družbo – samo kot skupno filialo.

Omenjene omejitve naj bi premostila uredba o tako imenovani evropski zadrugi (EZ). Delovno gradivo za to uredbo je sredi leta 1990 pripravil usklajevalni odbor za združnih zvez pri EGS.

Medtem ko smernica (direktiva) po pravu te skupnosti dopušča državi članici, ki ji je namenjena, izbiro primernih pravnih sred-

* Mag. F. A., dipl. jur., Zadržna zveza Slovenije, 61000 Ljubljana, Miklošičeva 4, Slovenija

stev za izvedbo v domačem pravu, pa uredba načeloma neposredno velja v vseh državah članicah, ne da bi le-te morale sprejeti kakršenkoli ukrep v svojem nacionalnem pravu. Zato uredbo navadno določajo kot sredstvo za poenotenje (unifikacijo) prava, direktivo pa kot sredstvo za usklajevanje (harmonizacijo) predpisov v državah članicah (prim. Šinkovec, 645).

Vendar predvidena uredba o EZ nikakor ne bi zamenjala nacionalnih združnih predpisov. Predvideno ureditev bi namreč lahko izbrale samo zadruge, v katerih imajo združniki prebivališče (če gre za naravne osebe) ali statutarni sedež in upravo (če gre za pravne osebe) najmanj v dveh različnih državah članicah skupnosti, sedež zadruga pa je na območju skupnosti (tako imenovane **transnacionalne zadruga**). Zato je treba predvideno uredbo jemati kot poskus za prostovoljno unifikacijo združnega prava v skupnosti.

V začetku leta 1991 se je o tem vprašanju oglašil tudi Evropski parlament s posebno resolucijo, po kateri naj Komisija ob pripravi osnutka za statut EZ upošteva že pripravljeno gradivo združnih organizacij. Primerne opcijske določbe o fuzijah, o ustanavljanju holdingov in skupnih podružnic v tem statutu naj bi zadrugam zagotovile, da na evropskem trgu ohranijo hkrati svojo individualnost in konkurenčno sposobnost. Po resoluciji bi morale določbe o EZ začeti veljati vsaj sočasno s statutom evropske družbe.

2. OPREDELITEV

Predvidena uredba šteje EZ za družbo, ki ima, »kolikor je podjetje«, namen zadovoljevati potrebe in pospeševati gospodarske in/ali družbene dejavnosti svojih članov.

Prvi člen našteva še nekaj »strukturnih« značilnosti EZ. Ustanovitelji zadruga so lahko tako naravne osebe kot pravne osebe ne le zasebnega, temveč tudi javnega prava, posebej pa še osebne družbe zasebnega in javnega prava (osebne družbe v nekaterih evropskih zakonodajah, na primer v nemški, niso pravne osebe, zato so posebej navedene poleg pravnih oseb).

Število združnikov in kapital v EZ sta spremenljiva.

Zanimivo je, da predvidena uredba dopušča uporabo združnih storitev tudi nečlanom, če združna pravila ne vsebujejo drugačnih, izključitvenih ali omejitvenih določb.

EZ bi imela lastnost pravne osebe in bi se v vsaki državi članici štela tudi za trgovinsko družbo ne glede na dejavnost, temveč že po svoji pravni obliki.

3. USTANOVITEV

Predvidena uredba predvideva kar štiri načine za ustanovitev EZ:

1. najširši krog možnih ustanoviteljev oz. članov (naravne osebe ter pravne osebe in osebne družbe, ki imajo prebivališče ali statutarni sedež in glavno upravo v najmanj dveh različnih državah članicah) lahko ustanovi EZ s tako imenovano **neposredno ustanovitvijo**;

2. zadruga, ki so bile ustanovljene po predpisih ene izmed držav članic in imajo sedež ter glavno upravo na območju skupnosti, lahko ustanovijo EZ tudi kot **skupno filialo**;

3. dvoje ali več zadrug, ki so ustanovljene po pravu držav članic in imajo statutarni sedež ter glavno upravo na območju skupnosti, se lahko spoji in ustanovi EZ (**ustanovitev s spojitvijo**);

4. zadruga, ki je ustanovljena po pravu države članice in ima statutarni sedež ter glavno upravo na območju skupnosti, se lahko preoblikuje iz domače, nacionalne zadruga v evropsko (**ustanovitev s preoblikovanjem**).

Pri prvih treh načinih ustanovitve EZ lahko sodeluje tudi druga, že ustanovljena EZ.

V skladu s predpisi države, kjer bo sedež zadruga, naj bi ustanovitelji pripravili tudi ustanovitveni akt in pravila (kolikor gre za dva ločena akta). Predvidena je samo najmanjša obvezna vsebina združnih pravil.

Glede registracije in objav EZ predvidena uredba usmerja na uporabo nacionalnega združnega prava v državi, kjer ima EZ svoj sedež. V skladu s temi predpisi naj bi EZ pridobila tudi lastnost pravne osebe.

Predvidena objava ustanovitve (in likvidacije) EZ v uradnem glasilu skupnosti ima le obvestilni pomen.

Posebej natančno ureja predvidena uredba ustanovitev EZ z združitvijo (spojitvijo ali fuzijo) nacionalnih in morebiti že ustanovljenih EZ.

Fuzija zadrug ima po teh določbah tri sočasne (simultane) pravne učinke:

- prehod premoženjske aktive in pasive z zadrug ustanoviteljic na EZ,
- člani zadrug ustanoviteljic postanejo člani EZ in pridobijo deleže v tej zadrugi,
- zadruge ustanoviteljice prenehajo brez likvidacijskega postopka.

4. ČLANSTVO

Članstvo v EZ se pridobi na podlagi pisne prošnje kandidata in soglasja upravnega sveta ali uprave (odvisno od dualističnega ali monističnega sistema upravljanja, med katerima lahko izbira zadruga). Pravila lahko sprejem novih članov povezujejo z vpisom določenega najmanjšega zneska kapitala s pogoji, ki se nanašajo na dejavnost zadruga, in z drugimi pogoji.

Na svojem sedežu mora EZ voditi seznam, ki vsebuje imena in naslove članov ter število in morebitne kategorije (vrste) njihovih deležev. Članski seznam ima pravico pregledati vsakdo, ki to zahteva.

Članstvo preneha z izstopom, izključitvijo, s smrtjo naravne ali z razpustitvijo pravne osebe. Po pravilih lahko član ob soglasju določenega združnega organa (to je lahko tudi občni zbor) prenese delež na drugo osebo, članstvo pa preneha v primeru, ko član prenese na drugo osebo vse svoje deleže. Poleg tega lahko pravila EZ predvidijo tudi druge razloge za prenehanje članstva.

5. KAPITAL IN PREMOŽENJE

V premoženjskem pogledu prevzema predvidena uredba rešitve, značilne za romanski pravni krog, zlasti za francosko in belgijsko združno pravo. Tako se EZ lahko ustanovi in posluje samo z določenim najmanjšim kapitalom. Ta kapital naj bi znašal najmanj 15.000 ECU. Pravila pa bi morala

določiti znesek, pod katerega se kapital zaradi vračila vlog ob prenehanju članstva ne bi smel znižati niti v času, ko zadruga posluje. Ta spodnja meja ne bi smela biti nižja od 15.000 ECU, niti od zneska, določenega z nacionalno združno zakonodajo po sedežu EZ. Če spodnja meja združnega kapitala v državi, kjer ima EZ sedež, ni posebej določena, se kapital EZ ne bi smel znižati niti pod eno desetino najvišje vrednosti, dosežene po ustanovitvi.

Za EZ, ki se ukvarja s kreditno ali zavarovalniško dejavnostjo, so predvidene strožje določbe o najmanjšem kapitalu, predpisane v pravu države, kjer ima zadruga sedež.

Po drugi strani so določbe o najmanjšem kapitalu izravnane z omejitvijo jamstva združnikov zgolj na deleže s tem, da lahko združna pravila razširijo odgovornost združnikov na mnogokratnik vpisanega deleža ali po drugem merilu.

Kapital zadruga so članski deleži, katerih nominalna vrednost mora biti izražena v denarni enoti ECU.

EZ lahko izda različne vrste (kategorije) deležev, ki imetnikom prinašajo različne pravice glede udeležbe pri dobičku in čisti aktivni zadruga. Deleži, ki imetnikom prinašajo enake pravice, spadajo v isto kategorijo in morajo imeti enako nominalno vrednost. Ta rešitev je značilna za belgijsko združno pravo.

Zadruga izdaja (emitira) deleže za denarne in nedendarne vloge članov. Najmanj eno četrtno (25%) denarne vloge mora član vplačati že ob vpisu deleža, preostali del pa najpozneje v petih letih. Najmanjši delež takojšnjega vplačila in najdaljši rok za popolno vplačilo sta določena enako kot v francoskem zakonu o ureditvi združništva iz leta 1947.

Vloga v naravi (stvarni vložek) pa mora biti v celoti izpolnjena že ob vpisu deleža.

Zaradi osebne narave članstva in s tem povezanih omejene prenosljivosti deležev in omejene deljivosti (bolje rečeno: individualne prilastljivosti) združnega premoženja je povečevanje lastnega, tveganega kapitala za zadruga navadno težavno (tako imenovani »equity problem«). V tem pogledu navajajo novejši združni predpisi prednostnim delnicam podobne inovacije

in različne vrednostne papirje, kolikor jih pač štejejo za združljive z naravo zadruga.

Zdi se, da so se sestavljenci predlagane uredbe glede dodatnih virov za zbiranje lastnega (tveganega) in dolžniškega kapitala zadruga močno zgledovali po francoskem združnem pravu.

Tako lahko EZ zbira sredstva za svoje poslovanje tudi z izdajo **deležev brez glasovalne pravice**, ki jih lahko vpišejo člani in druge osebe, ki se zavzemajo za razvoj zadruga dejavnosti. Po svoji naravi, zlasti po premoženjskih prednostih in omejenih upravljaljskih upravičenjih (ta upravičenja imetniki uveljavljajo na posebnem, od občnega zbora združnikov ločenem zboru), deleži brez glasovalne pravice močno spominjajo na francoske zadruga investicijske certifikate (»certificats coopératifs d'investissement«), ki jih je uvedla novela k že omenjenemu francoskemu splošnemu združnemu zakonu, sprejeta leta 1987. Tovrstne deleže lahko EZ izda le do višine, določene v združnih pravilih.

Zadruga lahko izdaja tudi posebne **participativne vrednostne papirje**, ki so prosto prenosljivi in dajejo imetnikom pravico do nadomestila. Nadomestilo je sestavljeno iz fiksnega, stalnega dela in spremenljivega dela, odvisnega od uspešnosti poslovanja. Tudi tovrstni vrednostni papirji, ki predstavljajo manj tvegani kapital kot neglasovalni deleži, so podobni francoskim »titres participatifs«, za zadruga, urejene z zakonom iz leta 1983.

Končno lahko EZ izdaja **obveznice** in vse druge vrednostne papirje, ki jih lahko izdajajo zadruga v državi, kjer je sedež EZ.

Drug vir financiranja zadruga je seveda nerazdeljeni, zadržani dobiček.

Tako morajo pravila EZ določiti, da ima povečanje obvezne zakonske rezerve prednost pred kakršnokoli drugačno uporabo dobička, ki ga je zadruga dosegla v obračunskem letu.

Dokler zakonska rezerva ne doseže zneska kapitala, mora zadruga za povečanje te rezerve uporabiti najmanj 15 % čistega letnega presežka, ki obsega tudi morebitni ristorno članom. Ristorno se obračuna sorazmerno poslom, ki so jih člani sklenili z zadruga, ali delu, ki so ga člani opravili v zadruga.

O uporabi preostalega dela razpoložljivega presežka ima občni zbor svobodnejše roke. Ta del presežka lahko uporabi:

- za prenos na nov račun,
- za povečanje prostovoljnih rezervnih skladov,
- kot nadomestilo za vplačani kapital, pri čemer se to nadomestilo lahko bodisi izplača članom v gotovini ali pa pripiše knjigovodski vrednosti njihovih deležev (kapitalizacija).

Pravila EZ lahko delitev presežka med člane tudi izključijo.

Ob prenehanju članstva ima nekdanji član ali njegov pravni naslednik pravico do vračila vrednosti vplačanega deleža, zmanjšane za ustrezni del morebitne izgube. Pravico do ustreznega dela rezerve, posebej oblikovane v ta namen, ali do ustreznega dela vseh prostih rezerv ima nekdanji član ali njegov pravni naslednik samo v primeru, če je tako predvideno v združnih pravilih.

Zaradi prenehanja članstva pa se v nobenem primeru, dokler zadruga posluje, ne sme deliti obvezna, zakonska rezerva.

Čista aktiva, ki ostane po likvidaciji zadruga, se po sklepu občnega zbora izroči drugi EZ, nacionalni zadruga, ki spada pod pravo ene od držav članic, ali eni oziroma več organizacijam, ki pospešujejo in podpirajo združništvo, če pravila EZ ne določajo drugače.

6. UPRAVLJANJE

6.1. Občni zbor

Vsaka EZ mora imeti občni zbor, sprotne poslovodne in nadzorne naloge pa lahko opravlja en sam organ (monistični ali enotirni sistem) ali pa dva organa (dualistični ali dvotirni sistem upravljanja).

Občni zbor odloča o najpomembnejših vprašanih EZ, tako na primer o spremembi pravil, uporabi letnega dobička, izdaji obveznic in razpustitvi zadruga. Če je zadruga izbrala monističen sistem upravljanja, občni zbor tudi postavlja in odstavlja člane uprave, medtem ko v dualističnem sistemu občni zbor v vsakem primeru postavlja in odstavlja nadzorni organ, odstavi pa lahko tudi posamezne člane poslovod-

nega organa, če zadružna pravila ne določajo drugače. Kot najvišjemu organu za druge lahko pravila občnemu zboru določijo še dodatne pristojnosti, ki v predvideni uredbi niso naštetje.

Občni zbor EZ sklicuje v monističnem modelu uprava, v dualističnem modelu pa upravni svet na lastno pobudo ali na zahtevo nadzornega organa. Občni zbor se mora sestati najmanj enkrat na leto zaradi letnega obračuna, o katerem mora sklepati v šestih mesecih po izteku poslovnega leta.

Sklicanje občnega zbora lahko zahtevajo tudi člani, ki imajo skupaj najmanj eno četrtnino od celotnega števila glasov. Če na obrazloženo pisno zahtevo s predlogom dnevnega reda občni zbor ni sklican najkasneje v enem mesecu, se lahko prizadeti člani obrnejo na sodišče.

Na občnem zboru EZ ima vsak član »en glas, ne glede na število svojih deležev«. Vendar je to staro zadružno načelo omehčano z določbo, po kateri zadružna pravila lahko za posamezne člane uvedejo pravico do več glasov glede na sodelovanje članov z zadrugo, gospodarske značilnosti njihovih podjetij ali pomen njihove udeležbe v zadrugi. Izjeme od načela enake glasovalne pravice zadružnikov so dopustne le v omejenem obsegu, saj morajo zadružna pravila v tem primeru pravico posameznega zadružnika do več glasov (tudi na podlagi morebitnega zastopanja drugih članov) omejiti.

Na občnem zboru člani uveljavljajo svojo pravico do obveščeniosti. Član, ki mu je upravni svet oziroma uprava zavrnila zahtevo po informaciji, lahko v štirinajstih dnevih po končanem občnem zboru zahteva razlago utemeljenosti zavrnilnega sklepa pred sodiščem, pristojnim za sedež EZ.

Občni zbor ne more veljavno sklepati o vprašanih, ki niso bila objavljena ali sporočena članom na predpisan način. Da ima ta določba zgolj relativni pomen, saj varuje le koristi članov, je mogoče sklepati iz izjemne veljavnosti sklepov pod pogojem, da so na občnem zboru navzoči ali zastopani vsi člani in se noben izmed njih ni uprl sprejetju sklepa o vprašanju, ki ni bilo uvrščeno na dnevni red.

Odločanje na občnem zboru naj bi bilo v

glavnem prepuščeno zadružnim pravilom. Predvidena uredba vsebuje o tem le nekaj okvirnih določb. Tako naj bi pravila določala potrebno sklepčnost in večino za sprejemane sklepe na občnem zboru. Posebej je to vprašanje urejeno le za odločanje o najpomembnejših vprašanih (na primer sprememba pravil in prenehanje zadruga). Poleg tega je izrecno predvideno, da se pri ugotavljanju večine neveljavni in vzdržani glasovi ne upoštevajo, kar naj bi povečalo operativnost občnega zbora kot najvišjega zadružnega organa.

Tožbo za razveljavitev sklepov občnega zbora lahko ob določenih pogojih vložijo vsi zadružniki. Sodišče lahko zadrži izvršitev spornega sklepa, lahko pa od tožnika zahteva tudi varščino za škodo, ki lahko nastane v primeru, ko bi bila tožba zavrnjena kot nedopustna in neutemeljena. Sodna odločba, ki razveljavlja sklep občnega zbora ali zadrži izvršitev spornega sklepa, učinkuje proti vsem (ne le zadružnikom). Izjema velja le za morebitne pravice, ki so jih tretje osebe že pridobile »v dobri veri«.

Predvidena uredba dopušča tudi korespondenčno glasovanje, pod določenimi pogoji pa tudi občni zbor predstavnikov, ki jih izvolijo člani na delnih zborih po posameznih sekcijah zadruga, pri čemer morajo zadružna pravila urediti razdelitev zadruga na posamezne sekcije, število delegatov za vsako sekcijo in način za izvajanje teh določb.

6.2. Dualistični (dvostrni) sistem

Po dualističnem sistemu ima zadruga upravni in nadzorni svet.

Člane upravnega sveta imenuje in razrešuje nadzorni svet. Če v pravilih ni drugače določeno, lahko občni zbor tudi neposredno odpokliče člane upravnega sveta.

Upravni svet kot poslovodni organ vodi poslovanje zadruga in jo zastopa. Nadzorni svet se praviloma ne sme vmešavati v vodenje in zastopanje zadruga. Vendar so pri tem načelu predvidene tudi pomembne izjeme, med drugim tudi določba, po kateri zadrugo v razmerju do članov upravnega sveta zastopa nadzorni svet.

Medtem ko je število članov v upravnem

svetu po združnih pravilih določeno svobodno, pa morajo biti v nadzornem odboru najmanj trije člani, izvoljeni izmed združnikov (za poslovodni organ ta zahteva ni predpisana). Člane nadzornega sveta izbira in lahko tudi »kadarkoli« odpokliče občni zbor zadruga.

Upravni svet mora najmanj vsake tri mesece obveščati nadzorni svet o vodenju in poslovanju zadruga ter o njenem predvidenem razvoju; pomembne informacije pa mora upravni svet sporočiti predsedniku nadzornega sveta brez odlašanja. Nadzorni svet lahko ob vsakem času zahteva od upravnega sveta obvestila in sprejema potrebne nadzorne ukrepe, tudi ob pomoči izvedencev na stroške zadruga.

Predsednika in enega ali več podpredsednikov nadzornega sveta izvolijo člani tega sveta. Predsednik nadzornega sveta sklicuje seje na lastno pobudo, na zahtevo posameznega člana nadzornega sveta ali na zahtevo upravnega sveta.

6.3. Monistični (enotirni) sistem

Po monističnem sistemu vodi in zastopa zadruga organ uprave (v nadaljevanju: uprava), ki je obvezno kolegijski in ga tako sestavljajo najmanj trije člani. Tudi predsednika in podpredsednike uprave volijo sami člani tega organa.

Naloge splošnega poslovodstva, vključno z zastopanjem, uprava zaupa enemu ali več svojim članom ali plačanemu direktorju. Da pa s tem ne bi bila zmanjšana učinkovitost sprotnega nadzora, je posebej določeno, da mora biti število poslovodnih upravnikov (ital.: »membri dirigenti«) manjše od števila drugih članov uprave.

Uprava se mora sestajati najmanj vsake tri mesece, da obravnava vodenje, poslovanje, položaj in predvidljivi razvoj zadruga ter od nje odvisnih podjetij. Vsak član uprave mora predsednika tega organa, poslovodne upravnike ali direktorja brez odlašanja obvestiti o pomembnih vprašanjih, zlasti o dogodkih v zadrugi in odvisnih podjetjih, ki bi lahko znatno vplivali na položaj zadruga. Vsak član uprave lahko tudi pregleduje vse dokumente, poročila in obvestila, ki so naslovljena na upravo.

6.4. Skupne določbe za oba sistema

Člani upravnega in nadzornega sveta ali uprave so lahko izvoljeni za dobo do 6 let, po izteku mandata pa so lahko ponovno izvoljeni.

Člani vseh teh organov morajo pri svojem delu upoštevati **koristi združnikov in delavcev**.

Za primer, ko upravni svet sestavlja več kot ena oseba ali je vodenje zadruga uprava zaupala dvema osebama ali več osebama, uredba predvideva posebna pravila za zastopanje.

Če pravila ne določajo drugače, pooblaščen osebe v takšnem primeru zastopajo zadrugo skupno, kolektivno. Po združnih pravilih pa lahko zadrugo zastopa tudi en sam član organa bodisi sam bodisi skupaj z drugimi člani organa ali drugimi osebami. Splošno pooblastilo za zastopanje lahko uprava, upravni svet pa ob soglasju nadzornega sveta, prenese na eno ali več drugih oseb.

Zanimivo je, da najpomembnejše poslovodne odločitve (na primer o pomembnih organizacijskih spremembah zadruga, o navezavi ali prenehanju trajnega in za dejavnost zadruga pomembnega sodelovanja z drugimi podjetji) lahko sprejme upravni svet samo po poprejšnjem dovoljenju nadzornega sveta, uprava pa le v polni sestavi. Tako široka pooblastila nadzornega organa, ki bistveno odstopajo od prevladujočega pojmovanja pri nas, so uveljavljena zlasti v nizozemskih predpisih za tako imenovane velike zedruge.

Člani upravnega in nadzornega sveta ali uprave neomejeno in solidarno odgovarjajo za škodo, ki so jo povzročili zadrugi z nepravilnim opravljanjem svojih nalog. Dokazano breme o nekrivdi nosijo posamezni člani, ki se ne morejo razbremeniti odškodninske odgovornosti zgolj s sklicevanjem na to, da ravnanje, iz katerega izvira škoda, ni spadalo v njihovo delovno področje.

Posebej je predviden tudi organ za notranjo računovodsko revizijo, ki ga izvoli občni zbor in mora vsako leto občnemu zboru poročati o svojem delu. Vendar oblikovanje tega organa ne oprošča zadruga obveznosti, ki jih ima v pogledu revizije po splošnih ali združnih predpisih (na primer združna revizija v Nemčiji).

7. DRUGE DOLOČBE

Predvidena uredba šteje 106 členov in vsebuje še druge postopkovne in vsebinske določbe, na primer o letnih in konsolidiranih obračunih, razpustitvi, likvidaciji, insolventnosti, ustavitvi plačil in prezadolženosti ter o fuzijah EZ.

Povzetek

Po resoluciji Evropskega parlamenta iz januarja 1991 morajo imeti zadruga na voljo primerne pravne oblike, da bi lahko ohranile svoje posebnosti in konkurenčno sposobnost na evropskem trgu. Takšna izbirna oblika naj bi bila tudi evropska zadruga, o kateri so združne organizacije v Evropski gospodarski skupnosti že pripravile osnutek za uredbo. Predvideno ureditev bi lahko izbrale zadruga, ki imajo sedež na območju skupnosti, njihovi člani pa prebivališče ali sedež in glavno upravo najmanj v dveh različnih državah članicah. Zadruga ima namen oskrbovati potrebe članov in pospeševati njihove dejavnosti, medtem ko sta število članov in višina kapitala spremenljiva. Vendar je predviden najnižji kapital (15.000 ECU). Na občnem zboru ima vsak član en glas, če pravila izjemoma ne dopuščajo odstopanja od tega načela (v omejenem obsegu). Evropska zadruga bi imela tudi upravo ali upravni in nadzorni svet.

EUROPEAN COOPERATIVE SOCIETY

Summary

According to the Resolution of the European Parliament from January 1991, the cooperative societies should be given appropriate legal instruments enabling these organisations to retain their individuality and competitiveness in the European market. One of these optional legal instruments should be also European cooperative society for which the cooperative organisations in the Euro-

pean Economic Community have already drawn up a draft statute. The proposed regulation could be chosen by a cooperative society which has registered office within the Community and whose cooperators are resident or have registered office in at least two different member states. The object of the society should be providing for needs of its members and promoting members' activities, while the number of members and the amount of capital are variable. However, a minimum capital (at least 15,000 ECU) is required. Every member has one vote at a general meeting, unless a limited exception of this principle is allowed by the articles. Besides, the European cooperative society should have either management or managing and supervisory board.

VIRI

1. Peter Grilc (I), Poenotenje in izenačevanje prava delniških družb v Evropski skupnosti, Združeno delo, Ljubljana, 1/1989/XV, 34-39.
2. Peter Grilc (II), Predlog statuta Societas Europea iz leta 1975, Združeno delo, Ljubljana, 3/1989/XV, 273-295.
3. André Van Hulle/Frans Hofkens/Karl Van Hulle, De coöperatieve vennootschap, Kluwer, Antwerpen 1989 in 1990.
4. Janez Šinkovec, Temeljno o evropskih skupnostih, Podjetje in delo, Ljubljana, 7/1990/XVI, 638-647.
5. Le imprese dell' economia sociale e la realizzazione del mercato europeo senza frontiere, Comunicazione della Commissione delle Comunità europee al Consiglio - Bruxelles, 18 dicembre 1989, Lettera Conscoop, Roma, n. 22/1990, 65-108.
6. Proposta di regolamento del Consiglio recante la disciplina Società Cooperative Europea, Documento di lavoro del Comité de Coordination des Associations de coopératives de la Cee (C.C.A.C.C.), Lettera Conscoop, Roma, n. 22/1990, 109-149.
7. Resolution on a statute for a European cooperative society and other undertakings in the mutual sector in general, Official Journal of the European Communities, No C 48/114-115, 25. 2. 1991.
8. Code de sociétés, Dalloz, Paris 1991.